Daržų St. 9A

In 2012, a total of 129 m² (two trenches and four test pits) were excavated during the evaluation at Daržų St. 9A. 496 finds including 308 sherds of household pottery, 97 panel stove tile (*Blattkachel*) fragments, 23 glass bottle fragments, 22 kaolin pipe pieces, etc. were discovered and inventoried.

A late 16th–20th-century cultural layer up to 2.2 m thick was recorded in the excavated areas and test pits. The layer is divided into four horizons: horizon I – 19th–20th centuries, horizon II – second half of the 17th–18th centuries, horizon III – first half of the 17th century, and horizon IV – late 16th century.

The foundation of a late 19th – early 20th-century synagogue (Fig. 1) were unearthed in horizon I. The stone foundation fragment and stove pad discovered in area 2 were assigned to horizon II. The wooden building foundation (Fig. 2) created using large stones that was discovered at a depth of 1.4–1.45 m in area 2, was assigned to horizon III. 35–40 cm thick layers of blackish peaty sand and black peat, which contained isolated late 16th-century finds, was recorded at a depth of 1.4–1.85 m.

Darius Balsas

Liepų gatvė 4, 6

2012 m. birželio–liepos mėnesiais Klaipėdoje, sklype Liepų g. 4–6, kuris patenka į Klaipėdos miesto istorinės dalies (UK 22012) ir Klaipėdos miesto su priemiesčiais (UK 27077) teritorijas, vykdyti detalieji archeologiniai tyrimai. Liepų gatvė pradėjo formuotis XVI–XVII a. sandūroje. Namų statyba gatvėje ypač suintensyvėjo po Septynerių metų karo (1756–1763 m.), Klaipėdos miestui ėmus sparčiai plėstis į kitą Dangės upės pusę, pavadintą Naujamiesčiu. Iki XVIII a. pabaigos Liepų gatvės pradžioje buvo prekyvietė, vadinta Žąsų turgumi. 1798–1799 m. gatvėje buvo pasodinta liepų alėja. Čia ėmė kurtis vietinės aukštuomenės atstovai: anglų, škotų, vokiečių kilmės pirkliai ir pramoninin-kai, nes tuo metu gatvė buvo tapusi viena prestižiškiausių Klaipėdoje. Seniausioje gatvės atkarpoje šiuo metu išlikę nemažai vertingų XVIII a. pabaigoje – XIX a. statytų vilų (Liepų g. 7, 10, 12) bei XVIII a. pabaigos smuklės pastatas (Liepų g. 5) (Tatoris J., *Senoji Klaipėda. Urbanistinė raida ir architektūra iki 1939 metų,* V., 1991, p. 55, 234).

2011 m. šiame sklype buvo ištirti 4 2x1 m dydžio šurfai. Tyrimų metu buvo aptiktas fragmentiškas kultūrinis sluoksnis, kuris pagal surinktus buitinės keramikos fragmentus datuotas XVII–XVIII a. Remiantis šiais tyrimų rezultatais, tais pačiais metais sklype vykdyti detalieji archeologiniai tyrimai. Tyrimų metu buvo ištirti 3 plotai (1–3), iš viso bendras 300 m² plotas. Tyrimų vietoje fiksuotas iki 2,5 m storio kultūrinis sluoksnis. Viršutinę jo dalį sudaro iki 1 m storio pokariu susiformavęs griuvenų sluoksnis. Apatinėje dalyje fiksuotas neintensyvus, iki 50 cm storio XVIII a. pabaigos – XIX a. pradžios sluoksnis. Detaliųjų archeologinių tyrimų metu aptikta ir registruota per 1000 archeologinių radinių. Dauguma jų – tai molinių, fajansinių ir porcelianinių indų šukės, plokštiniai kokliai ir jų dalys, kaolininių pypkių fragmentai, stikliniai buteliai ir jų duženos. Radiniai datuojami XVIII–XX a

2012 m. ištirtas *plotas 4* (150 m² dydžio). Tyrimų metu surinkta XVIII a. pabaigos – XX a. radinių. Radiniai perduoti MLIM.

Ištirtame plote fiksuotas iki 1,95 m storio

1 pav. Grindinys plote 4. D. Balso nuotr.
Fig. 1. The paving in area 4

2 pav. Pastato liekanos plote 4. D. Balso nuotr.
Fig. 2. The remains of a building, in area 4

XVIII a. pabaigos – XX a. kultūrinis sluoksnis. Sluoksnyje aptikti 4 horizontai: I horizontas datuojamas XX a. II puse, II horizontas – XIX a. II puse – XX a. pradžia, III horizontas – XIX a. I puse, IV horizontas – XVIII a.

I horizontas – tai iki 25 cm storio XX a. II pusės niveliaciniai smėlio sluoksniai. Šiam horizontui priklauso paklota šiluminė trasa, kuri išilgai kerta tirtą plotą, ir buvusio pastato pamato fragmentai. II horizontą sudaro 0,55–1,25 m storio pilko žvyro su griuvenomis sluoksnis. Šiame horizonte fiksuotos struktūros bei jų fragmentai datuojami XIX a. II puse – XX a. pradžia. II horizontui priskirtas grindinys bei lauko akmenų latakų fragmentai, kurie buvo įrengti šalia Liepų gatvės stovėjusių pastatų kieme (1 pav.). Analogiškas grindinys ir latakai buvo aptikti 2011 m. archeologinių tyrimų metu plote 2. Grindinys ir latakai datuojami XIX a. pabaiga. Viršutinėje išskirto horizonto dalyje fiksuoti 2 keraminiai kanalizacijos vamzdynai, kurie kerta grindinį. Šie vamzdynai datuojami XX a. pradžia. Šio horizonto apatinėje dalyje fiksuoti dar 3 vamzdynai, kurie datuojami XIX a. viduriu. III horizontą sudaro apie 0,8–

1 m storio pilkos žemės su plytų duženomis, pilko ir gelsvo smėlio sluoksniai. Šis horizontas datuojamas XIX a. I puse. Horizonto apatinėje dalyje fiksuoti įvairūs perkasimai. 1,55–1,65 m gylyje po gelsvu smėliu aptikta buvusio trumpalaikio pastato vieta ir šalia jo įkasta statinė (2 pav.). Pastato vietą žymi stačiakampio formos, 3,71x1,95 m dydžio dėmė (jos storis – 10 cm). Šioje vietoje, matyt, stovėjo nedidelis ūkinės paskirties pastatas. 1,7–1,75 m gylyje išskirtas iki 25 cm storio neintensyvus horizontas, kurį sudaro suplauto gelsvo smėlio sluoksnis. Šis horizontas pagal radinius datuotas XVIII a. pabaiga. Giliau seka iki 30 cm storio natūralių durpių sluoksnis.

Liepų St. 4, 6

In 2012, area 4 (150 m^2) was excavated at Liepų St. 4, 6 and a late 18th–20th-century cultural layer up to 1.95 m thick was recorded. Four horizons were discovered in the layer: horizon I dates to the second half of the 20th century, horizon II second half of the 19th – early 20th century, horizon III first half of the 19th century, and horizon IV the 18th century.

Horizon I is levelling layers of sand from the second half of the 20th century. The late 19th-century paving and fragments of fieldstone gutters, which were laid in the courtyard of a building that stood beside Liepų Street (Fig. 1) were assigned to horizon II. Mid-19th and early 20th-century sewer pipes were also recorded. Horizon III consisted of roughly 0.8–1 m thick layers of grey soil with brick rubble, grey sand, and yellowish sand. The site of a temporary building from the first half of the 19th century and a barrel set into the ground beside it (Fig. 2) were recorded. The building's location was marked by a 3.71 x 1.95 m rectangular stain. A small utility building had obviously stood at this site. A horizon up to 25 cm thick with few signs of human activity and consisting of a layer of deposited yellowish sand was distinguished at a depth of 1.7–1.75 m. Based on the finds, this horizon dates to the late 18th-century.

Klaidas Perminas

Danės gatvė 1

2012 m. rugpjūčio 29 d. – rugsėjo 27 d. buvo vykdomi žvalgomieji archeologiniai tyrimai Klaipėdos miesto istorinėje dalyje (UK 22012), Danės g. 1. Archeologinių tyrimų tikslas buvo išsiaiškinti, ar planuojamose Danės upės Šiaurinio rago aplinkos sutvarkymo ir „AB Smiltynės Perkėla“ priklausančio administracinės paskirties pastato statybos darbų vietose (tyrimų užsakovas UAB „Parama“) yra išlikę moksliškai vertingų kultūrinių sluoksnių, archeologinių objektų ar struktūrų, datuojamų iki 1800 m.

Apie tyrimų vietą, dar vadinamą Šiauriniu arba Šiaurės ragu, yra išlikę istorinių, ikonografinių ir kartografinių duomenų. Ši vieta yra dešiniajame (Š) Danės upės krante, ties upės žiotimis. Šiaurinis ragas pradėjo formuotis ne anksčiau kaip XVI a. pradžioje, kai radosi Naujosios Danės atšaka (dabartinė Danės vaga Klaipėdos miesto teritorijoje). Remiantis seniausiu Danės upės žiočių piešiniu (1535 m.), XVI a. pradžioje ši sausumos dalis baigėsi ties Klaipėdos pilimi. Ta pati rago lokalizacija išliko ir XVII–XVIII a. pradžioje. Danės upės žiotys pradėtos tvarkyti tik XVIII a. viduryje, greičiausiai tobulinant bastioninės pilies išorines gynybines sistemas ir kanalus bei formuojant įplauką į upės uostą. XVIII a. žemėlapiuose matome, jog ragas jau įgavęs pailgą formą, pratęstas marių link – 1749–1752 m. supilti Danės